

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гинка Механджийска

за дисертационен труд на тема „Закрила и социална интеграция на бежанците в Република България“, представен за получаване на ОНС „Доктор“ по Докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“, ПН 3.4. Социални дейности, с автор Десислава Младенова Аргирова, докторант в Технически университет-Варна

Актуалност на разработения в дисертацията проблем

Дисертационната тема и поставените по нея научни задачи попадат във фокуса на значими съвременни предизвикателства в областта на политиките за социална подкрепа на нуждаещи се от закрита, бежанци и мигранти. В този смисъл дисертационното изследване търси и стига до теоретични обяснения и приложни решения, засягащи нормативния ред и практическите инструменти на социалната политика по въпросите на закрилата и интеграцията на бежанци.

Приноси в дисертацията

Темата на дисертационното изследване е поставена и развита в интердисциплинарен контекст. Това само по-себе си е ценен първоначален подход, който впоследствие осигурява и по-широк и комплексен обхват на резултатите, като също така изисква от изследвателя и аналогичен потенциал и компетентностен профил, за каквито намирам, че свидетелства работата на докторант Десислава Аргирова. При такава отправна концептуална ориентация на проучването оценявам като приноси следните по-съществени негови характеристики и резултати.

Акцентиран е юридическият подход и фокусът върху правната уредба и нейното прилагане, което донякъде дебалансира интердисциплинарността на дисертацията, но в същото време това е позволило на докторантката да насочи и приложи по оригинален начин компетентностния си ресурс от областта на правото за целите на търсенето със средствата на научното изследване на решения в полето на социалната закрита, интеграционните мерки и социалната работа с бежанци.

Теоретико-методологическата принадлежност на дисертационното изследване на Десислава Аргирова бих определила като относима към направлението на структурната социална работа, към теорията и практиката на интеграционните политики и там съответно намирам приложението на постигнатите резултати. Като приемам приносите, формулирани от докторантката в автореферата, бих изтъкнала и допълнила приносните резултати с такива, които пряко се отнасят до направлението на социалните дейности и се изразяват в следното:

Теоретични приноси:

Представена е разширена мултидисциплинарна систематизация на понятийния и тълкувателния апарат на приложното законодателство и произтичащите от него инструменти на интеграционния тип социална политика в профилираната сфера на закрилата и интеграцията на бежанците. Тази систематизация има както познавателно, така и методическо значение и приложение.

Смятам, че дисертационният труд има принос и към теоретичните основи и методологията на социално-правните изследвания в качеството му на пример за доказване на начина и базисния механизъм, по който политиките и техните инструменти се прилагат като въведени в действие законодателства.

Приложни приноси:

Детайлно и аналитично в теоретичната част са проследени процедурите по видовете закрила, като в емпиричната част от дисертацията са представени съответни практики и случаи. В хода на този анализ Десислава Аргирова развива варианти на тълкуване и възможности за действие при отделни хипотези и категории казуси, което от практическа гледна точка има значение за обезпечаването на практиката с пътища за разбиране, опериране и разрешаване на специфични проблемни и дискуссионни ситуации.

Чрез преглед на програми и мерки за социална интеграция и социално подпомагане на търсеци закрила, бежанци и мигранти са изведени както добри практики, така и бариери в интеграционния процес. Този принос се допълва и с данните от събраните в хода на емпиричната работа експертни мнения, както и от обобщаването на собствения експертен опит на автора в съдебна практика по конкретни случаи.

Получените чрез анкетно емпирично изследване резултати дават научни доказателства за картината, динамиката и ролята на интеграционните фактори от гледната точка на нагласите в приемащата страна. Данните разкриват както относителната тежест на отделните фактори, така и нивата на сензитивност в обществото по отношение на уязвимите групи бежанци. Получените от Десислава Аргирова резултати разширяват разбирането на процесите и детерминантите на успешните политики за интеграция както на теоретично равнище, така и на терена на пряката социална работа с деца, семейства, възрастни, търсеци закрила, бежанци и мигранти.

Бележки

Две основни бележки могат да бъдат направени от моя гледна точка по представения дисертационен труд. Първата: Наборът от проучвания, представен в емпиричната част се нуждае от цялостно осмисляне по отношение на общата му концептуална и методологическа основа. Не е достатъчно уточнен като единен и общ дизайнът на изследването. Проведен и включен е комплект от изследвания. Действително, те попадат в дисертационната тема и засягат нейните аспекти, имат приложна стойност, продуктивни са, но се представят по-скоро като провеждани във времето отделни изследователски проекти и търсения. Те се нуждаят от обща рамка, от общ теоретичен и емпиричен модел на изследваното явление и на по-конкретните променливи, към които отделните проучвания да се отнесат като елементи от цялостен и съгласуван дизайн. И втората ми бележка: Доколкото дисертацията се разработва по ПН 3.4. Социални дейности, би следвало, според мен, да се акцентират още повече връзките на изследването и неговите резултати с теоретико-методологическата база и практическата сфера на социалните дейности, със социално-помагащите професии, с теориите и моделите на социалната работа.

Заклучение

В заключение давам положителна оценка на дисертационния труд. Смятам, че той съдържа данни и заключения, получени чрез коректни и надеждни способности за научно изследване. Резултатите са оригинални, авторски; основна част от тях са публикувани в научни издания; те имат приносно теоретико-приложно значение за въвеждането и прилагането на политиките за интеграционна подкрепа на търсеци закрила уязвими лица. С тези основания предлагам и подкрепям на Десислава Аргирова да бъде присъдена ОНС „Доктор“ по ПН 3.4. Социални дейности.